

อุดมการณ์ 4 ระดับของบุญนิยม 1) กำหนดค่าต่ำกว่าราคากลาง (ยังเป็นบาปเป็นหนี้โดยธรรม) 2) กำหนดค่าเท่าทุน (ไม่เป็นบุญ ไม่เป็นบาป เสมอตัว) 3) กำหนดค่าต่ำกว่าทุน (เป็นบุญ ยิ่งต่ำได้มากยิ่งบุญมาก) 4) ให้ฟรี (เป็นบุญแน่แท้ เมื่อเต็มใจ ไม่มีเล่ห์) (กลุ่มสุตตปิฎก. 2556 : 14)

พุทธศาสตร์บุญนิยม 1) การโว (ความเคารพ) 2) นิวาโต (ถ่อมตน) 3) อหิงสา (ไม่เบียดเบียน) 4) อโหสิ (ให้อภัย) (กลุ่มสุตตปิฎก. 2556 : 18)

ลักษณะของผู้บรรลุบุญนิยม 1) จะเป็นคนประหยัด มีชีวิตที่เรียบง่ายสมถะ ไม่เป็นคนเผาผลาญทำลาย ไม่ทำตัวหรูหราฟุ้งเฟ้อสุรุ่ยสุร่าย 2) เป็นคนมักน้อยถ่อมตน เสียสละอยู่เสมอ ๆ ไม่เอาเปรียบใคร ๆ 3) เป็นคนใฝ่ศึกษา สร้างสรรค์ สร้างสมรรถนะและขยัน แต่กินน้อยใช้น้อย ไม่สะสม มีแต่สะพัดออก 4) เป็นคนทำงานอย่างตั้งใจ กล้าขาดทุนให้แก่ผู้อื่นและสังคม ด้วยความเห็นแจ้ง ความจริงว่า ผู้ขาดทุนคือผู้มีกำไรแก่ชีวิตตนเอง หรือคือผู้มีประโยชน์ มีคุณค่าแก่ผู้อื่นอย่างถูกต้องจะ 5) เมื่อปฏิบัติธรรมได้สูง ยิ่งจะเป็นผู้สร้างสรร ขยัน อดทน เสียสละ สะพัดออก ไม่สะสม ถึงขั้นสูงสุดก็คือ อนัตตา คือไม่มีตัวตนที่เห็นแก่ตัวเหลืออยู่เลยอย่างสัมบูรณ์อันติมะ (กลุ่มสุตตปิฎก. 2556 : 22)

บรมภาวะสุตประเสริฐ 5 ประการ ของมนุษย์และสังคม 1) อิสระเสรีภาพ (Independence) 2) ภราดรภาพ (Fraternity) 3) สันติภาพ (Peace) 4) สมรรถภาพ (Efficiency) 5) บูรณภาพ (Integrity) (กลุ่มสุตตปิฎก. 2556 : 79)

“คุณหมอเขียวมีการเปลี่ยนตัวเองอย่างรวดเร็ว ทดลองฝึกปฏิบัติตามชาวอโศก ถือศีล 5 เป็นอย่างน้อย ละอบายมุข รongเท้าไม้ใส่ ใส่ชุดม่อฮ่อม ตัดผมสั้น รับประทานอาหารวันละหนึ่งมื้อ ผลคือ ทำงานได้ดีกว่าเดิม ทำงานได้มาก เพราะสุขภาพดีขึ้น ปัญญาแตกฉานเจ็บแสบหาย และได้เวลาที่เคยสูญเสียกับสิ่งที่เป็นภัยหรือไร้สาระกลับคืนมา

คุณหมอเขียว พบว่าการแก้ไขปัญห สุขภาพโดยทั่วไปในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุไม่พึ่งตนด้วยสิ่งที่ประหยัดเรียบง่ายเป็นหลัก จึงเริ่มฝึกฝนตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นในการพึ่งตนแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ด้วยสิ่งที่ประหยัดเรียบง่ายเป็นหลัก ใช้วิธีการอื่น ๆ เสริมเติมเต็มตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคลตามสภาพ ณ เวลานั้น ๆ เมื่อคุณหมอเขียว มีแนวคิดแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ (ดับทุกข์ ดับดับที่เหตุ) ก็รู้ว่าต้องทำอะไร แต่ก็มีอุปสรรคเนื่องจากโรงพยาบาลเป็นองค์กรใหญ่ทำอะไรได้ไม่มาก ในปี พ.ศ. 2540 คุณหมอเขียว จึงย้ายมาปฏิบัติราชการที่สถานีนอนมัยบ้านนิคมเกษตรกรรมทหารผ่านศึกจังหวัดมุกดาหาร ทำโครงการช่วยประชาชนตามที่มีองค์ความรู้ซึ่งได้เรียนรู้จากพระพุทธเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชาวอโศก ประชาชนชาวบ้าน และการดูแลสุขภาพศาสตร์ต่าง ๆ ตามที่ได้ศึกษามา ด้วยโครงการการดูแลสุขภาพ

แบบองค์รวม ครอบคลุมตั้งแต่วิถีการดำรงชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องกันลงแขกช่วยเหลือกัน รับประทานอาหารปลอดภัยจากสารเคมี การออกกำลังกาย และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ตนเองและประชาชนมีสุขภาพที่ดี เกิดผลทำให้มีคนสนใจมาดูแลสุขภาพมากขึ้น เป็นจุดเด่นของสถานีอนามัยที่มีแพทย์แผนไทยแพทย์ทางเลือกและสะสมภูมิปัญญาในหลาย ๆ ด้านมากขึ้น โดยปัจจัยสนับสนุนสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือมีพื้นที่ของครอบครัวคุณหมอเขียว คือ สวนป่านาบุญ 4 บ้านแดนสวรรค์ ตำบลอุ่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม ใช้เป็นที่สาธิตฝึกฝนเผยแพร่การทำกิจกรรมไร้สารพิษเศรษฐกิจพอเพียงให้กับสังคม พื้นที่ดังกล่าวอยู่ห่างจากสถานีอนามัยประมาณ 10 กิโลเมตร ซึ่งทำให้คุณหมอเขียว สามารถเข้ามาดูแลและพัฒนาพื้นที่สวนป่านาบุญ 4 ได้สะดวกและเต็มที่

คุณหมอเขียวมีอุดมการณ์มุ่งมั่นพัฒนาตนเองไปสู่สภาพ “ทำความผาสุกที่ตน สอนคนที่ศรัทธา” เป็นการทำให้ประโยชน์ผู้อื่น (ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางกาย วาจา หรือใจ) หรือเป็นความต้องการ “ให้” แก่ผู้อื่น ชนิดสุจริตใจอย่างบริสุทธิ์แท้จริงสมบูรณ์ที่สุด เป็นความต้องการสร้างคุณงามความดีเพื่อผู้อื่นเป็นหลัก ไม่มีความต้องการเพื่อตนเองจะได้ ตนเองจะมี ตนเองจะเป็น ไม่ต้องการแม้แต่ตนเองจะเสพงามหรืออวดตาในสิ่งที่ทำนั้นเพื่อตน ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อมเป็นการ “ทำงาน” เพื่องานเท่านั้น ทำให้โลกอนุเคราะห์แก่ผู้นุญชชาติในโลก (โลกา นุญกัมปายะ) ทำเพื่อความเป็นประโยชน์ของมวลมนุษยชาติ (พหุชนหิตายะ) ทำเพื่อเป็นความผาสุกของมวลมนุษยชาติ (พหุชนสุขายะ) ทำอย่างสุดความสามารถเท่าที่จะพึงทำได้”

(แก่นแก้ว นาวาบุญนิยม, สัมภาษณ์. 2557, ตุลาคม 30)

ภาพที่ 9 ภาพหมอเขียว ที่ใช้ในงานกิจกรรมและการเผยแพร่สื่อองค์ความรู้ของการแพทย์วิถีพุทธที่นา (ทีวีบูรพา, ภาพถ่าย. 2553, มีนาคม 21)

“คุณหมอเขียวจึงได้นำองค์ความรู้ศาสตร์ต่าง ๆ ในการสร้างสุขภาพ ที่ได้ศึกษามานุกรณาการอย่างเป็นองค์รวม เป็นการแพทย์วิถีพุทธ คือการแพทย์ที่นำเอาจุดดีของวิทยาศาสตร์การดูแลสุขภาพทั้ง 4 แผน คือ แผนปัจจุบัน แผนไทย แผนทางเลือกและแผนพื้นบ้าน รวมกับหลัก 8 อ. เพื่อสุขภาพที่ดีของสถาบันบุญนิยม มาจัดการองค์ความรู้ ประยุกต์ผสมผสานนุกรณาการด้วยหลักธรรมของพุทธศาสนา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน เน้นการแก้ไขหรือลดปัญหาสุขภาพที่ต้นเหตุโดยใช้สิ่งที่ประหยัดที่สุด แต่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยวิธีที่เรียบง่าย ได้ผลรวดเร็ว สามารถพึ่งพาตนเองได้ ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นหลัก ประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตได้ และมีความยั่งยืน โดยสามารถสร้างความเป็นพุทธะในคนไปพร้อม ๆ กับการแก้ปัญหามวลมนุษยชาติ ด้วยการสานพลังกับหมूमิตริดี ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีโดยการปฏิบัติปรับสมดุลร้อนเย็นด้วยเทคนิค 9 ข้อ (ยา 9 เม็ด) ดังนี้ 1. การรับประทานสมุนไพรปรับสมดุลร้อนเย็น 2. การกัวชาหรือดูดซาหรือดูดพิษหรือดูดลม (การขูดระบายพิษทางผิวหนัง) 3. การสวนล้างพิษออกจากลำไส้ใหญ่ด้วยสมุนไพรที่ถูกกัน (ดีท็อกซ์) 4. การแช่มือแช่เท้าหรือส่วนที่ไม่สบายในน้ำสมุนไพร ตามภาวะร้อนเย็นของร่างกาย 5. การพอก ทา หยอด ประคบ อบ อาบ เช็ด ด้วยสมุนไพร ตามภาวะร้อนเย็นของร่างกาย 6. การออกกำลังกาย กดจุดลมปราณ โยคะ กายบริหาร ที่ถูกต้อง 7. การรับประทานอาหารปรับสมดุล ตามภาวะร้อนเย็นของร่างกาย 8. ใช้ธรรมชาติบำบัด บำเพ็ญบุญกุศล ทำจิตใจให้ผ่องใส คบมิตริดีสร้างสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี 9. รู้เพียรรู้พักให้พอดี เผยแพร่ช่วยเหลือแก้ปัญหามมนุษยชาติ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ได้มีผู้เรียนรู้ฝึกฝนตามจนได้ผลมีสุขภาพที่ดีขึ้น มีปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ และมีผู้ที่สามารถปฏิบัติการแพทย์วิถีพุทธจนมีสุขภาพที่ดีขึ้น มีจิตใจพัฒนาตนเป็นจิตอาสาแพทย์วิถีพุทธช่วยเหลือแก้ปัญหามมนุษยชาติ โดยไม่รับค่าตอบแทนใด ๆ มากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นลำดับ และได้เข้าสู่การพัฒนาตนสู่ความเป็นพุทธะ ด้วยกระบวนการสร้างจิตอาสาแพทย์วิถีพุทธเพื่อมวลมนุษยชาติ ร่วมกับพึ่งตนไปพร้อม ๆ กับการทำกิจกรรมช่วยเหลือแก้ปัญหามมนุษยชาติ ก่อเกิดเป็นศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สวนป่าบุญ มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย เครือข่ายแพทย์วิถีพุทธทั้งในและต่างประเทศ และมีกิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้ ดังนี้

ในปีพ.ศ. 2538 คุณหมอเขียว และครอบครัว ได้พัฒนาพื้นที่ของครอบครัว “นางครั้ง มีทรัพย์” หรือที่หมอเขียว ตั้งชื่อว่า “สวนป่าบุญ” ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้เป็นไร่สวนผสมพร้อม ๆ กับการเรียนรู้และฝึกฝนการดูแลสุขภาพแนวธรรมชาติบำบัด

ในปี พ.ศ. 2549 คุณหมอเขียว และครอบครัว “นางครั้ง มีทรัพย์” ได้มอบที่ดิน 50 ไร่ของครอบครัว เพื่อจัดตั้งเป็น “ศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สวนป่าบุญ

อำเภอคอนตาล จังหวัดมุกดาหาร” ซึ่งตั้งอยู่ ณ เลขที่ 114 หมู่ 11 ตำบลคอนตาล อำเภอคอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน โดยในปัจจุบันมีชื่อใหม่ว่า “ศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สวนป่านาบุญ 1 อำเภอคอนตาล จังหวัดมุกดาหาร”

(พรรณทิวา เกตุกลม, สัมภาษณ์. 2557, ตุลาคม 30)

สวนป่านาบุญ๑ (หมอเขียว)

มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย

การแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม

เพื่อการพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 10 ภาพป้ายหน้า “ศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สวนป่านาบุญ 1” และ “มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย” อำเภอคอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ที่มา (แก้วใจเพชร กล้าจน, ภาพถ่าย. 2557, มีนาคม 21)

“ศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงสวนป่านาบุญ 1 อำเภอคอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ได้มีการจัดค่ายอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพพึ่งตนตามหลักการแพทย์วิถีพุทธหลักสูตรเต็มระยะเวลา 5-7 วัน (พักค้างในพื้นที่ศูนย์) ให้กับประชาชนทั่วไปที่สนใจ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ เป็นประจำทุกเดือน มีผู้เข้าร่วมการอบรมโดยเฉลี่ยครั้งละประมาณ 200-300 คน สำหรับพืชผักสมุนไพรและผลไม้ที่ใช้ในการปรุงอาหารให้กับผู้เข้ารับการอบรมนั้น ส่วนหนึ่งจะนำมาจากศูนย์เรียนรู้สุขภาพพึ่งตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สวนป่านาบุญ 4 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม”

(จรินทร์ ทับเนียม, สัมภาษณ์. 2557, ตุลาคม 30)

ภาพที่ 11 ตัวอย่างภาพกิจกรรมการอบรมค่ายสุขภาพ และผลผลิตพืชผักสมุนไพรและผลไม้ต่าง ๆ
 ค่ายสุขภาพฟิ่งตงฯ สวนป่านาบุญ 1 ตำบลคอนตาล อำเภอคอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
 ที่มา (แก้วใจเพชร กล้าจนและสุมาลี ปรีชาศิริพันธ์, ภาพถ่าย. 2558, มีนาคม 24)

“ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ได้เปิดศูนย์เรียนรู้สุขภาพฟิ่งตงตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สวนป่านาบุญ 2 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างเป็นทางการ ได้มีการจัดค่ายอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพฟิ่งตงตามหลักการแพทย์วิถีพุทธหลักสูตรเต็มระยะเวลา 5-7 วัน (พักค้างในพื้นที่) ให้กับประชาชนทั่วไปที่สนใจ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ เป็นประจำทุกเดือน มีผู้เข้าร่วมการอบรมโดยเฉลี่ยครั้งละประมาณ 20-200 คน (ดูภาพกิจกรรมการอบรมได้ที่ภาคผนวก ข.)

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2556 สวนป่านาบุญ 3 อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ได้ถูกเปิดอย่างเป็นทางการ (โดยได้มีจิตอาสาแพทย์วิถีพุทธ เข้าพัฒนาพื้นที่ปรับปรุงภูมิทัศน์และการก่อตั้งศูนย์ในพื้นที่ ตั้งแต่ประมาณปลายปี พ.ศ. 2555) มีการจัดค่ายอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพฟิ่งตงตามหลักการแพทย์วิถีพุทธ ให้กับประชาชนทั่วไปที่สนใจ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ เน้นเป็นการอบรมที่เน้นในหลักสูตรระยะสั้น 3 วัน มีทั้งแบบไปกลับและพักค้างในพื้นที่ เป็นประจำทุกเดือน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมการอบรมโดยเฉลี่ยครั้งละประมาณ 180-300 คน นับตั้งแต่เปิดศูนย์ฯ จนถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2558 มีผู้ได้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้นรวมแล้วประมาณ 4,000 คน (ดูภาพกิจกรรมการจัดอบรมได้ที่ภาคผนวก ข.)

ศูนย์เรียนรู้สุขภาพฟิ่งตงตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สวนป่านาบุญ 4 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้ถูกเปิดอย่างเป็นทางการในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 โดยที่ผ่านมา สวนป่านาบุญ 4 ได้มีการดำเนินกิจกรรมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การอบรมคุณธรรมและการทำ